

PASLAUGŲ EKSPORTO TENDENCIJOS LIETUVOJE 2013 M.

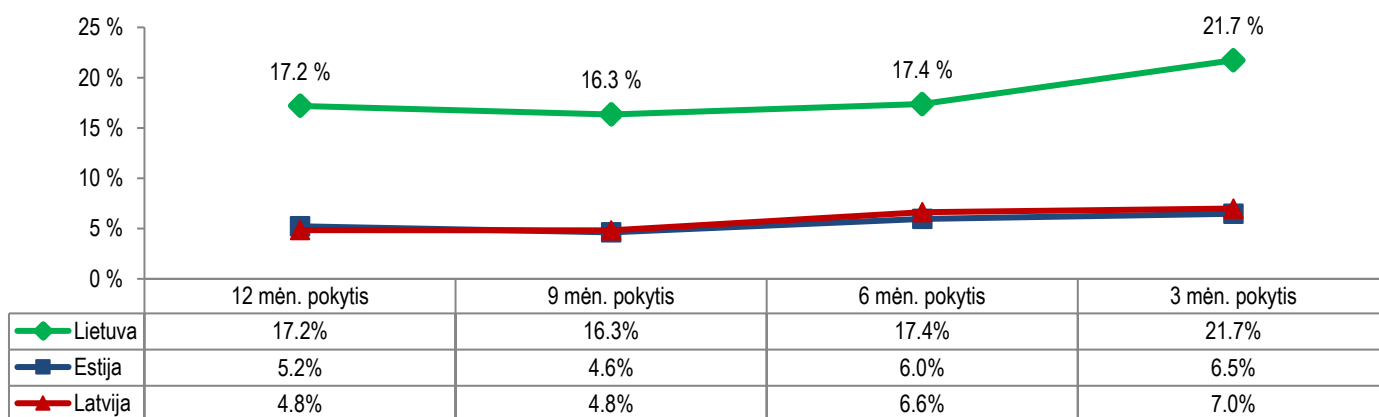
I. SANTRAUKA

- ▶ 2013 m. palyginti su 2012 m. Lietuvos paslaugų¹ eksportas didėjo 17,2 proc., arba 2,7 mlrd. Lt, iki 18,4 mlrd. Lt.
- ▶ 2013 m. pradžioje ir pabaigoje Lietuvos paslaugų eksporto metinė plėtra buvo ypač sparti – pirmąjį ir ketvirtąjį ketvirčius per metus paaugo atitinkamai 20,6 proc. ir 21,7 proc..
- ▶ Lietuvos paslaugų eksportas augo sparčiausiai iš visų Baltijos šalių.
- ▶ Labiausiai augo transporto, kitų verslo paslaugų bei kelionių eksportas, ženkliai augo naudojimosi nuosavybės teisėmis, IT paslaugų eksportas.
- ▶ 2013 m. Europos krovinių gabenimo kelių transportu sektoriuje kainos išliko panašiam lygyje kaip ir 2012 m., o augančios sąnaudos bei nedidėjančios pervežimų kainos neigiamai veikė įmonių pelningumą.
- ▶ Esant neapibrėžtai situacijai Rusijos rinkoje, t. y. prastėjant jos ūkio perspektyvai ir nuogaustaujant dėl tam tikrų komercinius ryšius veikiančių politinių sprendimų, Lietuvos vežėjai vis aktyviau siekia rasti alternatyvių eksporto rinkų.
- ▶ 2013 m. palyginti su 2012 m. viešbučių numerių užimtumas Lietuvoje išaugo 2,7 procentinio punkto ir sudarė 48,2 proc. Lietuvos viešbučiuose buvo apgyvendinta 8,9 proc. daugiau užsieniečių nei prieš metus.
- ▶ IT paslaugų eksportas per metus augo 27,6 proc. arba 68,05 mln. Lt iki 314,9 mln. Lt.
- ▶ Statybos paslaugų eksportas 2013 m. palyginti su 2012 m. mažėjo 8,2 proc., arba 43,5 mln. Lt, iki 489,2 mln. Lt. Tokį mažėjimą labiausiai lėmė 42,6 proc. arba 43,9 mln. Lt sumažėjęs statybos paslaugų eksportas į Baltarusijos rinką.
- ▶ 2013 m. palyginti su 2012 m. paslaugų eksportas sparčiausiai augo į Namų rinką (pastaba: rinkų suskirstymą rasite IV apžvalgos dalyje) – 44,2 proc., arba 1,23 mlrd. Lt, į kitas ES šalis – 16,4 proc., arba 0,93 mlrd. Lt, į tradicinę Rytų rinką – 5,0 proc., arba 290,5 mln. Lt, į kitas šalis – 18,0 proc., arba 245,3 mln. Lt.
- ▶ Didžiausia paslaugų eksporto rinka 2013 m. buvo kitų ES šalių rinka, į ją eksportuota 36,1 proc. viso paslaugų eksporto, į tradicinę rytų rinką 33,4 proc., į namų rinką 21,8 proc., o į kitų šalių rinką – 8,7 proc.
- ▶ 2013 m. Lietuvos paslaugų sektorius daugiausiai eksportavo į Rusiją (23,3 proc. viso paslaugų eksporto), antroje vietoje buvo Vokietija (11,2 proc.), o Baltarusija buvo trečia (9,3 proc.).

II. PASLAUGŲ EKSPORTO POKYČIAI

- ▶ 2013 m. palyginti su 2012 m., Lietuvos paslaugų eksportas augo sparčiausiai tarp Baltijos šalių – 17,2 proc., arba 2,7 mlrd. Lt (781,4 mln. EUR) ir sudarė 18,4 mlrd. Lt. Antroje vietoje buvo Estija, kurios paslaugų eksportas per metus išaugo 5,2 proc. arba 220,4 mln. EUR, trečioje Latvija – 4,8 proc. arba 168,9 mln. EUR. Lietuvos paslaugų eksporto metinis augimo tempas buvo sparčiausias pirmame ir ketvirtame ketvirčiuose, kuomet jis sudarė atitinkamai 20,6 proc. ir 21,7 proc., tuo tarpu antrame ir trečiame ketvirčiuose buvo fiksuojamas augimo lėtėjimas, atitinkamai 14,3 proc. ir 13,3 proc. Estijos paslaugų eksportas sparčiausiai augo pirmame metų ketvirtyje – 7,5 proc., o prasčiausias augimo tempas buvo fiksuotas antrame ketvirtyje – 2 proc., trečiame ir ketvirtame ketvirčiuose augimas vėl paspartėjo ir sudarė atitinkamai 5,5 proc. ir 6,5 proc. Latvijos paslaugų eksportas lėčiausiai augo antrame metų ketvirtyje – 1,1 proc., o sparčiausiai trečiame ir ketvirtame, atitinkamai 6,3 proc. ir 7 proc. 2013 m. Lietuvos paslaugų eksportas sudarė apie 40 proc., viso trijų Baltijos šalių paslaugų eksporto.

Metiniai paslaugų eksporto pokyčiai

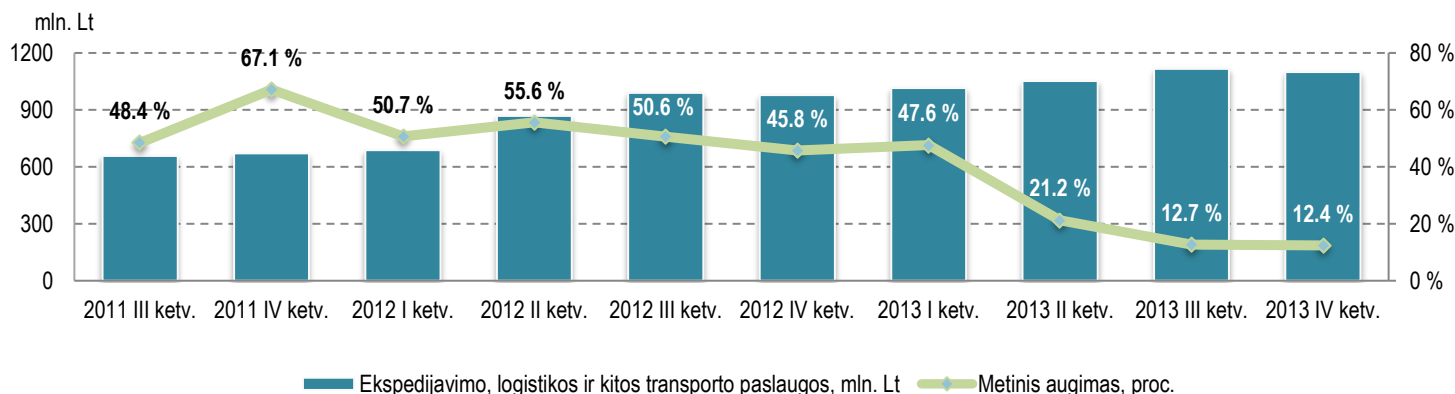
Laikotarpis	(1 ketv. pokytis)		(2 ketv. pokytis)		(4 ketv. pokytis)	Vertė, mlrd. Lt 2013 I – 2013 IV ketv.
	2013 IV ketv., palyginti su 2012 IV ketv.	2013 III ketv.	2012 II – 2012 IV ketv.	2013 I – 2013 II ketv.	2013 I – 2013 IV ketv., palyginti su 2012 I – 2012 IV ketv.	
Paslaugų eksportas	21,73%	-0,34%	17,38%	11,67%	17,19%	18,4

III. EKSPORTAS PAGAL PASLAUGŲ RŪŠIS

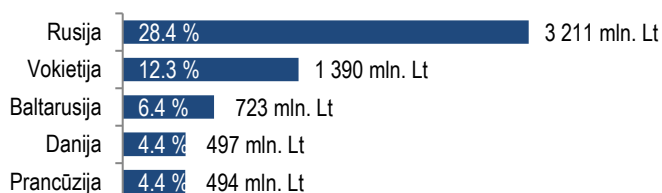
- ▶ 2013 m. palyginti su 2012 m. paslaugų eksportas išaugo 17,2 proc., arba 2,7 mlrd. Lt, iki 18,4 mlrd. Lt. Labiausiai prie augimo prisidėjo transporto, kitų verslo paslaugų bei kelionių eksportas, ženkliai augo naudojimosi nuosavybės teisėmis, IT paslaugų eksportas, kiek lėčiau augo finansinių ir asmeninių, kultūros ir poilsio paslaugų eksportas, tuo tarpu, nagrinėjamu laikotarpiu labiausiai sumažėjo statybos paslaugų, ryšių paslaugų ir draudimo paslaugų eksportas.

¹ Šioje apžvalgoje nagrinėjamas paslaugų eksportas, eliminavus Vyriausybės paslaugas.

Ekspedijavimo, logistikos ir kitų transporto paslaugų eksportas

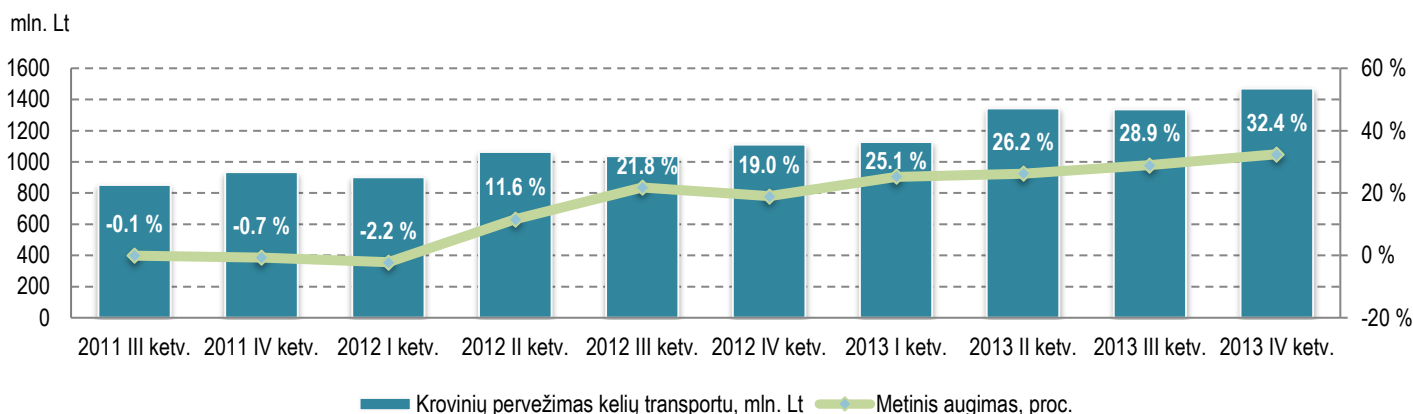
Didžiausios transporto paslaugų eksporto rinkos 2013 m. (dalis proc. ir vertė mln. Lt)

Didžiausios ekspedijavimo, logistikos ir kitų transp. paslaugų eksporto rinkos 2013 m. (dalis proc. ir vertė mln. Lt)

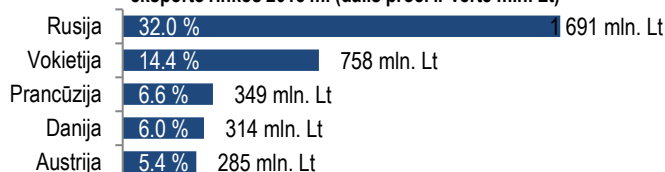

Krovinių pervežimas kelių transportu

► **Krovinių gabenimo kelių transportu** paslaugų eksportas 2013 m., palyginti su 2012 m., išaugo 28,3 proc., arba 1,17 mlrd. Lt, iki 5,28 mlrd. Lt. Labiausiai augusi rinka Lietuvos krovinių vežėjams 2013 m. buvo Rusija padidėjusi 27,8 proc. arba 368,2 mln. Lt. Taip pat sparčiai augo Danijos rinka, padidėjusi 65,8 proc. arba 124,7 mln. Lt, Vokietijos rinka augo 19 proc. arba 121,1 mln. Lt, Prancūzijos – 48,8 proc. arba 114,4 mln. Lt. Taip pat augo šių paslaugų eksportas ir į kitas Vakarų Europos rinkas, tokias kaip Austrija, Italija, Nyderlandai, Belgija, Jungtinė Karalystė, Ispanija.

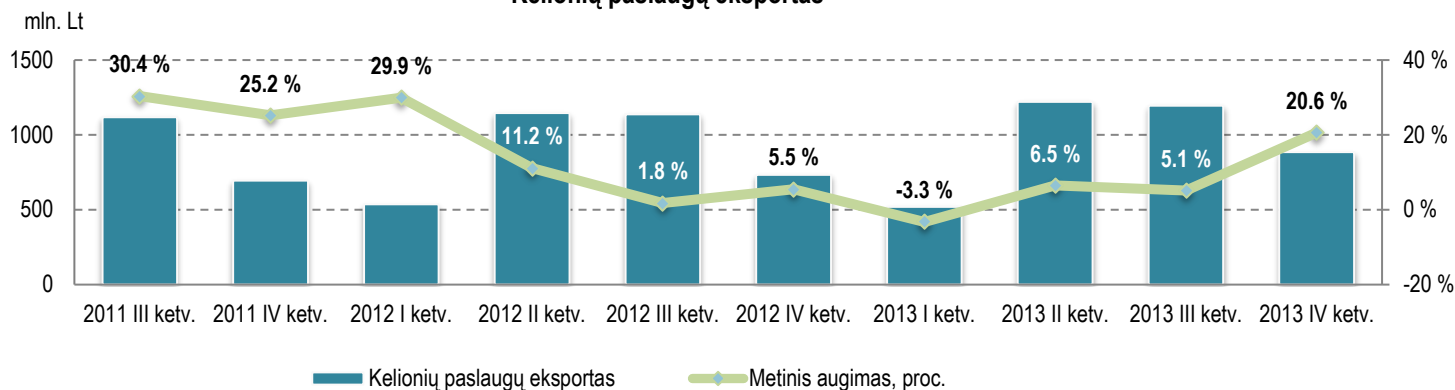
Didžiausios krovinių gabenimo kelių transp. paslaugų eksporto rinkos 2013 m. (dalis proc. ir vertė mln. Lt)

► 2013 m. Europos krovinių gabenimo kelių transportu sektoriuje kainos išliko panašiam lygyje kaip ir 2012 m. Dėl gausių sektoriaus investicijų, transporto pasiūla augo sparčiau nei paklausa, tai irgi didino spaudimą kainoms, tuo tarpu augantys kaštai bei nedidėjančios pervežimų kainos mažino įmonių pelningumą, kuris buvo mažesnis nei tikėtasi, asociacijos „Linava“ duomenimis Lietuvos transporto įmonių pelningumas sumažėjo nuo 4,6 proc. 2012 m. iki 3,2 proc. – 2013 m. Taip pat transporto ir logistikos sektoriams įtaką darė tai, kad Europos gamintojai jau metų pradžioje ėmė atsargiau vertinti investicinius projektus Rusijoje, o lėtėjantis Rusijos augimas bei valiutų nuvertėjimas įtakos transporto sektoriaus rezultatams ir 2014 m. 2013 m. gruodžio – 2014 m. vasario mėnesiais, prekių kiekio srautas tarp ES ir Rusijos sumažėjo 4,6 proc., tačiau tarp Kinijos, Honkongo ir ES išaugo 7,7 proc. Didėjant neužtikrintumui dėl Rusijos ekonomikos ateities bei siekdami minimizuoti galimus dėl to nuostolius, Lietuvos vežėjai jau dabar ieško alternatyvių eksporto rinkų, į kurias galėtų perorientuoti bent dalį savo pajėgumų. Tokiomis rinkomis galėtų būti Turkija, Balkanų šalys, Uzbekistanas, Azerbaidžanas, Šiaurės Afrikos šalys bei Kinija, tačiau šiuo metu Lietuvos vežėjai prekes gali gabenti tik iki Kinijos sienos. Dar vienas būdas perorientuoti dalį pajėgumų, tai stiprinti pozicijas ES vidaus rinkoje bei didinti kabotažinių pervežimų ES šalyse apimtį.

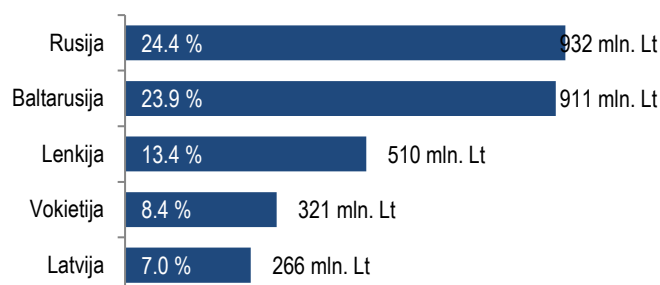
► Ekspedijavimo, logistikos ir kitų su transporto veikla susijusių paslaugų eksportas 2013 m. palyginti su 2012 m. augo 15,7 proc. arba 605,8 mln. Lt iki 4,45 mlrd. Lt. Labiausiai augusios rinkos šių paslaugų tiekėjams buvo Vokietija, kuri padidėjo 32,5 proc. arba 85,9 mln. Lt iki 350 mln. Lt, Latvija, išaugusi 36,7 proc. arba 60,8 mln. Lt, iki 226,2 mln. Lt bei JAE padidėjusi keturgubai arba 54,9 mln. Lt iki 72,4 mln. Lt.

Kelionių paslaugų eksportas

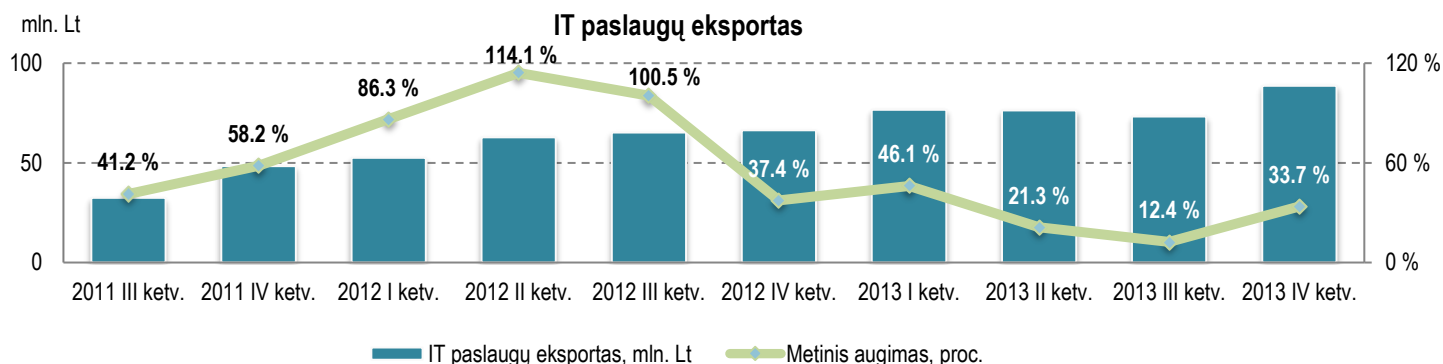

► **Kelionių paslaugų** eksportas 2013 m. palyginti su 2012 m. augo 7,5 proc., arba 265,7 mln. Lt, iki 3,8 mlrd. Lt. Labiausiai, nagrinėjamu laikotarpiu, didėjo Lenkijos piliečių išlaidos – 67,9 mln. Lt arba 15,4 proc., Vokietijos – 42,9 mln. Lt arba 15,5 proc. bei Latvijos – 39,7 mln. Lt arba 17,5 proc. 2013 m. palyginti su 2012 m. labiausiai sumažėjo Rusijos piliečių išlaidos Lietuvoje – 13,2 mln. Lt arba 1,4 proc., tačiau Rusijos piliečiai 2013 m. Lietuvoje išleido daugiausia – 932 mln. Lt arba 24,4 proc. visų užsieniečių išleistų pinigų Lietuvoje. Rusijos piliečių išlaidos didėjo pirmame ir ketvirtame metų ketvirčiuose, tačiau mažėjo antrame ir trečiame. Nuo Rusijos nedaug atsilieka Baltarusijos piliečiai, kurie Lietuvoje 2013 m. išleido 911,2 mln. Lt, jų išlaidos palyginti su 2012 m. padidėjo 2 proc. arba 17,8 mln. Lt. Trečioje vietoje buvo Lenkijos piliečiai, kurie 2013 m. Lietuvoje išleido 510,1 mln. Lt. Lenkijos ir Baltarusijos piliečių išlaidos Lietuvoje sudarė atitinkamai 13,4 proc. ir 23,9 proc. visų užsienio šalių piliečių išlaidų Lietuvoje.

Didžiausios kelionių paslaugų eksporto rinkos 2013 m. (dalis proc. ir vertė mln. Lt)

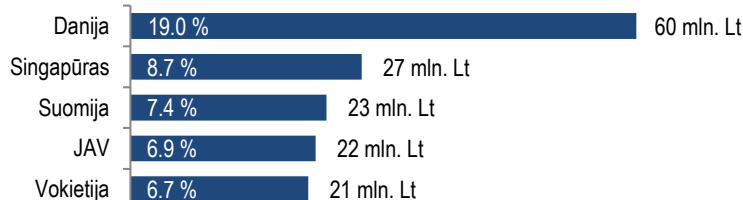

► 2013 m. palyginti su 2012 m. viešbučių numerių užimtumas Lietuvoje išaugo 2,7 procentinio punkto ir sudarė 48,2 proc. Lietuvos viešbučiuose buvo apgyvendinta 8,9 proc. daugiau užsieniečių nei praeitais metais.

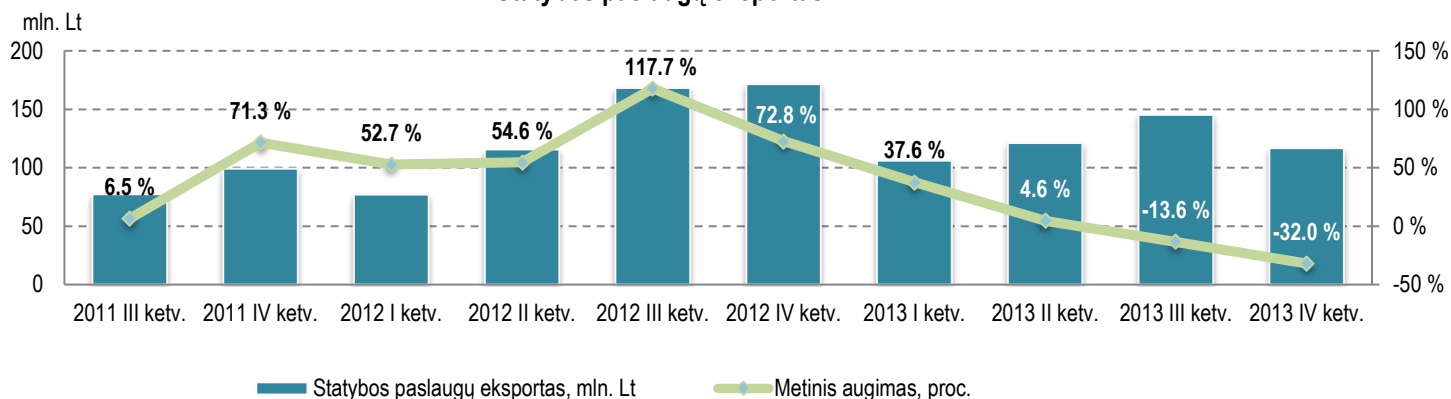
► **IT paslaugų** eksportas 2013 m. palyginti su 2012 m. augo 27,6 proc. arba 68,05 mln. Lt iki 314,9 mln. Lt. Labiausiai augusi rinka 2013 m. buvo Švedija, kuri padidėjo 2,7 karto arba 12,5 mln. Lt iki 19,7 mln. Lt. Taip pat daugiau kaip dvigubai arba 8,7 mln. Lt augo Jungtinės Karalystės rinka, į kurią IT paslaugų eksportas sudarė 15,7 mln. Lt. Latvijos rinka padidėjo 8,2 mln. Lt arba 72,1 proc., Vokietijos rinka augo 7,9 mln. Lt arba 60,4 proc. Iš rytų šalių, 2013 m. labiausiai IT paslaugų eksportas didėjo į Kazachstaną – 5,2 mln. Lt iki 6,4 mln. Lt, taip pat augo eksportas ir į Rusijos rinką – 2,9 mln. Lt iki 12,2 mln. Lt.

Didžiausios IT paslaugų eksporto rinkos 2013 m. (dalis proc. ir vertė mln. Lt)

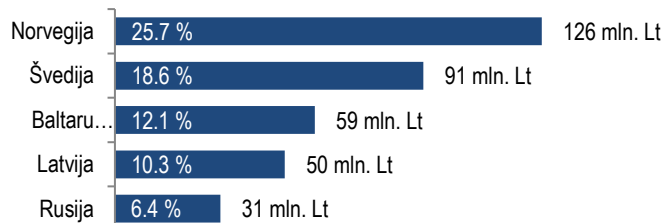
► 2013 m. palyginti su 2012 m. IT paslaugų eksportas labiausiai sumažėjo į JAV rinką – 34,1 proc. arba 11,3 mln. Lt iki 21,9 mln. Lt, bei Singapūrą – 17,7 proc. arba 5,9 mln. Lt iki 27,3 mln. Lt.

Statybos paslaugų eksportas

► **Statybos** paslaugų eksportas 2013 m. palyginti su 2012 m. mažėjo 8,2 proc., arba 43,5 mln. Lt, iki 489,2 mln. Lt. Tokį mažėjimą labiausiai lėmė 42,6 proc. arba 43,9 mln. Lt sumažėjęs statybos paslaugų eksportas į Baltarusijos rinką. 2013 m. statybos paslaugų eksportas taip pat ženkliai mažėjo į Vokietijos rinką – 63,6 proc. arba 23,9 mln. Lt iki 13,7 mln. Lt bei Lenkijos rinką – 74,5 proc. arba 22 mln. Lt iki 7,5 mln. Lt. Lietuvos statybos bendrovės 2013 m. statybos paslaugas eksportavo į 17 šalių, iš kurių į 7 šalis šių paslaugų eksportas augo, o į 10 mažėjo. Labiausiai augo Skandinavijos rinkos: į Švedijos rinką statybos paslaugų eksportas padidėjo 119 proc. arba 49,4 mln. Lt iki 91 mln. Lt, Norvegijos rinka išaugo 13,4 proc. arba 14,9 mln. Lt iki 126 mln. Lt, Danijos rinka – 95,3 proc. arba 13 mln. Lt iki 26,8 mln. Lt. 2013 m. Skandinavijos šalims teko net 51,5 proc. visų Lietuvos statybos paslaugų eksporto.

Didžiausios statybos paslaugų eksporto rinkos 2013 m. (dalis proc. ir vertė mln. Lt)

► Pasak Lietuvos statybininkų asociacijos prezidento, eksportas į Baltarusijos rinką mažėjo dėl kelių veiksnių: visų pirma, tai Baltarusijos vyriausybės priėmė taupymo politiką, dėl kurios mažėjo investicijos, taip pat ir infrastruktūriniai projektai, pradėjo vėluoti atsiskaitymai, antra – Baltarusijos valiutos nuvertėjimas. Lenkijos rinkos mažėjimą labiausiai lėmė ES paramos laikotarpio pabaiga, kadangi baigėsi projektai finansuojami ES lėšomis, tačiau Lietuvos statybininkai įgavę patirties Lenkijos rinkoje turėtų vėl ten grįžti prasidėjus naujam finansavimo laikotarpiui. Vokietijos rinkoje Lietuvos statybos bendrovės vykdo daugiau specializuotus darbus, todėl sunku pasakyti kodėl įvyko toks mažėjimas, viena iš priežasčių galėtų būti ta, kad vietinės kompanijos susigrąžino savo rinkos dalis, kaip ten bebūtų vis daugiau Lietuvos įmonių tyrinėja Vokietijos rinką, todėl galima tikėtis, kad lietuviai susigrąžins savo pozicijas šioje rinkoje netolimoje ateityje. 2014 m. pagrindinės rinkos turėtų išlikti tos pačios, t.y., aplinkinės rinkos ir Skandinavijos šalys, taip pat tikimės nuosaikaus statybos paslaugų eksporto augimo ir į Vakarų Europos šalis, aišku, eksporto augimą mažins ir atsigaunantis Lietuvos statybos sektorius.

IV. PASLAUGŲ EKSPORTAS PAGAL RINKAS

Eksportas	Laikotarpis		(1 ketv. pokytis)		(2 ketv. pokytis)		(4 ketv. pokytis)		Lyginamosios dalys bendrame paslaugų eksporte 2013 I ketv. - 2013 IV ketv., %
			2013 IV ketv., palyginti su		2013 III – 2013 IV ketv., palyginti su		2013 I – 2013 IV ketv., palyginti su		
	2012 IV ketv.	2013 III ketv.	2012 III – 2012 IV ketv.	2013 I – 2013 II ketv.	2012 I – 2012 IV ketv.				
Namų rinka*	55,5 %	-0,7 %	48,8 %	18,9 %	44,2 %		21,8 %		
Likusios ES šalys	20,4 %	-7,7 %	16,3 %	11,0 %	16,4 %		36,1 %		
Tradicinė Rytų rinka**	8,1 %	7,0 %	3,6 %	7,7 %	5,0 %		33,4 %		
Kitos šalys	19,2 %	5,4 %	16,5 %	12,5 %	18,0 %		8,7 %		

*Namų rinka: Latvija, Estija, Suomija, Švedija, Danija, Norvegija; **Tradicinė Rytų rinka: Rusija, Ukraina, Baltarusija.

Apžvalga parengta pagal Baltijos šalių centrinių bankų paskelbtus duomenis.